

<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-19>

УДК 339.5:338.51

JEL F10, D40

І. В. Ангелко, Г. А. Лех, Х. В. Шпарик, С. І. Данило

Економічний зміст зовнішньоторговельних цін та механізм їх формування

Висвітлено основні тенденції сучасного стану зовнішньоторговельної діяльності України в розрізі експорту та імпорту товарів і послуг. Охарактеризовано товарну структуру зовнішньоекономічної діяльності України. Зазначено, що центральна роль у визначенні загальних обсягів експорту та імпорту товарів і послуг належить питанню ціноутворення. Висвітлено економічний зміст зовнішньоторговельних цін через призму основних видів зовнішньоекономічних операцій. Доведено, що механізм формування зовнішньоторговельних цін обумовлений їхнім економічним змістом і специфікою складових, які чітко регулюються чинним законодавством. Розглянуто основні складові експортних та імпортних цін. Наведено детальну характеристику окремих складових цін. Узагальнено, що, попри чіткість визначення основних складових, на формування цін продавця (експортера чи імпортера) впливають договірні умови, які погодили між собою суб'єкти зовнішньоекономічних відносин відповідно до правил Інкотермс.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, зовнішня торгівля, експорт, експортна ціна, імпорт, імпортна ціна.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації однією з необхідних умов підтримки стійкого економічного розвитку країни, зростання добробуту її населення, підвищення якості та рівня його життя є здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Як показує практика, орієнтація на зовнішні ринки все частіше є потужним стимулом ефективного розвитку національної економіки, підвищення її конкурентоспроможності та загального зростання.

Аналіз останніх досліджень. Питання зовнішньоекономічної діяльності в межах розвитку зовнішньої (міжнародної) торгівлі окремих суб'єктів господарювання та країни загалом висвітлені в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, класичні теорії розвитку міжнародної торгівлі висвітлені у працях А. Сміта, Д. Рікардо, В. Леонтєва, В. Оліна, Е. Хекшера, Д. Хьюма та ін. Сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку зовнішньої торгівлі розглянуті в працях вітчизняних вчених: Л. Алавердян [1], І. Бураковського, В. Далика [2], Н. Дуляби [2], А. Мазаракі [3], Ю. Макогона та Т. Мельник [3], Ю. Осацької [4], О. Романенко [1], Т. Циганкової та ін. У своїх працях автори всебічно досліджують питання розвитку зовнішньоекономічної діяльності, акцентуючи увагу на її тенденціях, закономірностях розвитку, а також на перспективах і напрямках подолання проблем, які зменшують її ефективність.

Незважаючи на значну кількість праць, присвячених дослідженню особливостей і тенденцій розвитку зовнішньоекономічної діяльності, деякі питання зазначеної проблеми залишаються відкритими та потребують детальнішого вивчення та аналізу. Зокрема, відкритим залишається питання визначення загальних обсягів реалізації продукції на зовнішніх ринках у межах формування цін на експортно-імпортну продукцію.

Метою статті є висвітлення особливостей, складових і механізму формування зовнішньоторговельних цін через призму розкриття економічного змісту експортних та імпортних операцій.

© І. В. Ангелко, Г. А. Лех, Х. В. Шпарик, С. І. Данило 2021.

Основні результати дослідження. Для досягнення поставленої мети дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Зокрема, у роботі застосовано діалектичний метод, методи порівняння та узагальнення, групування та систематизації, аналізу та синтезу, прийоми табличного та графічного відображення результатів дослідження. За допомогою методів діалектичного пізнання, порівняння та узагальнення сформовано авторське визначення понять «експортна ціна» та «імпортна ціна», а також визначено їхні основні складові.

На основі аналізу, через призму основних показників експорту та імпорту товарів і послуг та їхніх складових, було оцінено сучасний стан і тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, а також охарактеризовано особливості формування зовнішньоторговельних цін, ураховуючи зміст цих операцій.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти, праці вітчизняних і зарубіжних учених, дані вітчизняних організацій і періодичних видань.

Як відомо, у сучасних умовах для багатьох суб'єктів господарювання зовнішньоекономічна діяльність є невід'ємною складовою їхнього функціонування. У сукупності ефективність її здійснення окремими суб'єктами впливає на конкурентоспроможність і розвиток економіки країни, а отже, і на темпи економічного зростання останньої.

Поняття зовнішньоекономічної діяльності чітко висвітлено в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Згідно з цим законодавчим актом, зовнішньоекономічна діяльність – це діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [5].

Оцінити ефективність здійснення зовнішньоекономічної діяльності можна за допомогою низки показників, а також аналізу основних зовнішньоторговельних операцій – експорту та імпорту товарів і послуг.

Оцінюючи сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності України, слід зазначити, що сьогодні, в умовах соціально-економічної нестабільності, вона залишається на достатньо високому рівні, що спричиняє її тісну залежність від зміни зовнішньої кон'юнктури [6, с. 22].

Основні показники зовнішньоекономічної діяльності України в розрізі експорту та імпорту товарів і послуг за 2015-2020 рр. представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Основні показники зовнішньоекономічної діяльності України в розрізі експорту / імпорту товарів і послуг у 2015-2020 рр., млн дол. США

Роки	Товари			Послуги			Сальдо зовнішньої торгівлі (+, -)
	Експорт	Імпорт	Сальдо (+, -)	Експорт	Імпорт	Сальдо (+, -)	
2015	38127,1	37516,4	610,7	9736,7	5523,0	4213,7	4824,4
2016	36361,7	39249,8	-2888,1	9868,0	5326,5	4541,5	1653,4
2017	43264,7	49607,2	-6342,5	10714,4	5476,1	5238,3	-1104,2
2018	47335,0	57187,6	-9852,6	11638,0	6308,8	5329,2	-4523,4
2019	50054,6	60800,2	-10745,6	15628,9	6942,2	8686,7	-2058,9
2020	49212,9	54091,3	-4878,4	11167,1	5209,2	5957,9	1079,5

Джерело: складено авторами за [7].

Згідно з даними табл. 1, у 2020 р. вперше за останні роки, незважаючи на скорочення загальних обсягів експорту та імпорту, було досягнуто позитивного

сальдо зовнішньої торгівлі в розмірі 1079,5 млн дол. США. Зауважимо, позитивний ефект був досягнутий завдяки сфері послуг – обсяг їх експорту перевищив обсяг імпорту на 5957,9 млн дол. США (на 114,37%) і перекрив від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі товарами в розмірі 4878,4 млн дол. США.

Попри позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами, їхня частка в загальній структурі зовнішньої торгівлі України є незначною порівняно з часткою товарів. Як показує аналіз структури зовнішньої торгівлі, питома вага останніх у загальному обсязі експорту становить понад 80% (у 2020 р. – 81,5%), у загальному обсязі імпорту – понад 90% (у 2020 р. – 91,2%) (рис. 1).

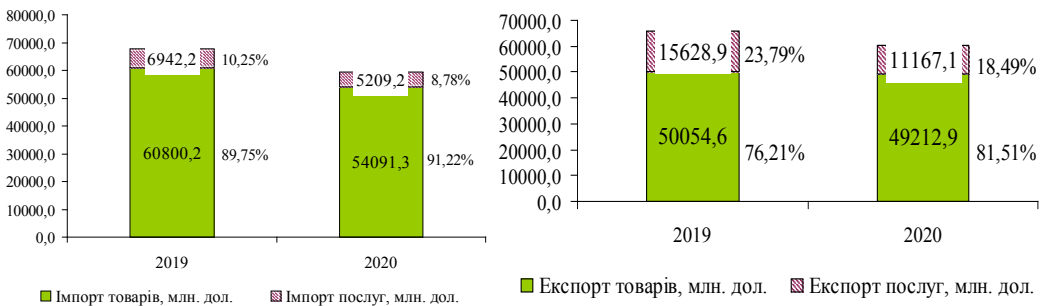

Рис. 1. Порівняльна динаміка обсягів експорту та імпорту за 2019-2020 рр.

Джерело: побудовано за [7].

Серед найбільш експортованих товарів можна виділити три групи, які становлять більше ніж половина (54,21%) загального обсягу експорту товарами, а саме: продукти рослинного походження, недорогоцінні метали та вироби з них, жири та олії тваринного або рослинного походження (табл. 2). Серед послуг в експорті левову частку займають транспортні послуги (у 2020 р. обсяг їх експорту становив 43,7%). Власне, вони є «лідером» серед імпортованих послуг (у 2020 р. обсяг імпорту транспортних послуг становив 19,46%). Що стосується імпорту товарів, то його структура відрізняється від структури експорту. Найбільше імпортується на внутрішній ринок машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання (21,34% загального імпорту товарів), мінеральні продукти (15,53%) та товари хімічної та пов’язаної з нею галузеві промисловості (13,55% загального імпорту товарів) (табл. 2).

Узагальнюючи структуру зовнішньої торгівлі України, зазначимо, що ринок зовнішньої торгівлі, учасниками якого є вітчизняні суб’єкти господарювання, має досить складну структуру, яка охоплює велику кількість різних ринків товарів і послуг, що мають свою специфіку, яка породжує низку чинників, які безпосередньо впливають на ціноутворення. Останньому належить центральна роль у визначенні загальних обсягів експорту та імпорту товарів і послуг, адже саме ціна лежить в основі формування вартісних обсягів реалізації (виручки від реалізації) продукції (товарів та/або послуг) окремими суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності.

Доцільно зауважити, що питання ціноутворення на зовнішньому ринку регулюється чинним законодавством України. Зокрема, порядок формування та встановлення цін під час проведення експортних (імпортних) операцій та на експортні (імпортні) товари визначається Законом України «Про ціни і ціноутворення». Відповідно до ст. 14 цього законодавчого акта, під час проведення експортних (імпортних) операцій у розрахунках з іноземними суб’єктами господарювання застосовуються контрактні (зовнішньоторговельні) ціни, що формуються відповідно до цін і умов світового ринку [8]. Як відомо,

Таблиця 2

Основні показники зовнішньої торгівлі України в розрізі видів товарів і послуг (дані за 2020 р.)

Експорт	Частка в загальному обсязі експорту, %	Імпорт	Частка в загальному обсязі імпорту, %
Товари			
Продукти рослинного походження	24,16	Машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання	21,34
Недорогоцінні метали та вироби з них	18,35	Мінеральні продукти	15,53
Жири та олії тваринного або рослинного походження	11,70	Товари хімічної та пов'язаної з нею галузей промисловості	13,55
Послуги			
Транспортні послуги	43,70	Транспортні послуги	19,46
Послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг	26,06	Ділові послуги	18,68
Послуги з переробки матеріальних ресурсів	12,05	Державні та урядові послуги	14,16

Джерело: складено авторами за [7].

зовнішньоторговельна ціна – це визначена зовнішньоторговельним контрактом ціна, за якою здійснюються експортні чи імпортні поставки товарів і послуг.

Механізм формування зовнішньоторговельних цін під час проведення експортних та імпортних операцій є іншим, що зумовлено економічним змістом таких операцій.

Розглянемо особливості формування експортних та імпортних цін через призму висвітлення цих категорій та їхніх складових елементів.

Передусім слід зазначити, що сам зміст понять «експорт» та «імпорт» висвітлено в чинному законодавстві України. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», експорт (експорт товарів) визначено як продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включно з реекспортом товарів. Водночас поняття «реекспорт (реекспорт товарів)» означає продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України [5]. У ст. 82 Митного кодексу України зазначено, що експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення [9].

Відмінності в трактуванні експорту ніяк не позначаються на визначенні експортної ціни. Власне, це поняття висвітлено в Законі України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту». Відповідно до нього, експортною ціною товару вважається ціна, за якою фактично оплачується або підлягає оплаті товар, який продається в країну імпорту з країни експорту [10].

Отже, експортна ціна – це ціна, яка встановлюється на продукцію (товари чи послуги) та фактори виробництва, які експортуються вітчизняними суб'єктами господарювання.

Процес формування експортних цін, як відомо, починається з рівня підприємства-виробника (підприємства-продавця).

Ціна експорту включає декілька основних складових елементів (рис. 2):

- витрати виробництва підприємства-експортера;

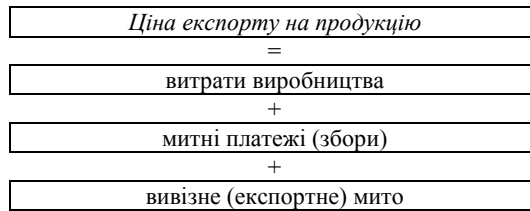

Рис. 2. Основні складові елементи експортної ціни

Джерело: побудовано авторами.

- митні платежі (збори), що нараховуються у відсотках від митної вартості товарів;
- вивізне (експортне) мито, розмір якого диференціюється залежно від видів продукції.

Для нарахування митних платежів, застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також для ведення митної статистики має бути визначена митна вартість товарів. Відповідно до ст. 49 Митного кодексу України, митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка базується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [9].

Вивізне мито як складова ціни експорту – це мито, що встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України. Відповідно до п. 7 ст. 280 Митного кодексу України, вивізне мито нараховується за ставками, встановленими законом [9].

Відповідно до п. 185.1 ст. 185 Податкового кодексу України, операції платників податків з вивезення товарів за межі митної території України є об'єктом оподаткування податком на додану вартість (ПДВ). Такі операції оподатковуються ПДВ за нульовою ставкою (пп. 195.1.1 ст. 195 Кодексу) [11].

Датою виникнення податкових зобов'язань з ПДВ за операціями з постачання товарів у разі їх експорту є дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства.

Формування імпорتنих цін також має свої особливості і відрізняється від практики формування експортних цін. Зумовлено це насамперед специфікою самих операцій. Наприклад, відповідно до ст. 1 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», імпорт (імпорт товарів) – це купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включно з купівлею товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами [5]. Відповідно до ст. 74 Митного кодексу України, імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорт цих товарів, і виконання всіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України [9].

Відповідно до ст. 76 Митного кодексу України, товари, поміщені в митний режим імпорту, набувають статусу українських товарів. Підтвердженням українського статусу товарів є митна декларація, за якою ці товари випущено у вільний обіг [9].

Узагальнюючи зміст поняття «імпорт», слід зазначити, що імпортною ціною є ціна на продукцію (товари чи послуги) та фактори виробництва, які ввозяться із-за кордону на внутрішній ринок.

Як відомо, ціна імпорту складається насамперед з ціни держави-постачальника та тих елементів, які до неї включає держава-отримувач.

Основними елементами імпорتنної ціни є (рис. 3):

- ціна держави-постачальника;
- ввізне (імпортне) мито;
- митні платежі (збори), що нараховуються у відсотках від митної вартості товарів;
- акцизний збір (для підакцизних товарів);
- податок на додану вартість (ПДВ).

Рис. 3. Основні складові елементи імпорتنної ціни

Джерело: побудовано авторами.

Відповідно до чинного вітчизняного законодавства, ввізне мито – це мито, яке встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України. Нараховується ввізне мито за ставками, встановленими Митним тарифом України [9].

Ввізне мито є диференційованим щодо товарів, що походять з держав, які спільно з Україною входять до митних союзів або утворюють з нею зони вільної торгівлі. У разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

У разі ввезення на митну територію України від оподаткування митом звільняються устаткування, обладнання та комплектуючі до них, матеріали, що не виробляються в Україні, які не є підакцизними товарами та ввозяться:

- ініціаторами створення – суб'єктами господарювання, керуваними компаніями індустриальних парків для облаштування індустриальних парків;
- учасниками індустриальних парків для здійснення господарської діяльності в межах індустриальних парків.

Індустриальний парк або промисловий парк – це територія, виділена під час планування міста для промислового розвитку. Метою створення таких парків є забезпечення підприємств спільною розвинутою інфраструктурою та забезпечення контролю над виробництвом і впливом на довкілля [12].

Варто зазначити, що всі операції із ввезення товарів на митну територію України є об'єктом оподаткування податком на додану вартість (пп. 85.1 ПКУ) [11].

Податкові зобов'язання з ПДВ у разі ввезення товарів виникають на дату подання митної декларації для митного оформлення. Базою оподаткування є їхня договірна (контрактна) вартість, але не нижче за митну вартість, ураховуючи мито та акцизний податок, які підлягають сплаті і включаються в ціну товару.

Відповідно до чинного законодавства України (ст. 193 ПКУ), у разі ввезення товарів на митну територію України застосовуються різні ставки ПДВ, а саме:

0 (нуль), 7 (сім), 14 (чотирнадцять) та 20 (двадцять) відсотків [11]. Остання ставка ПДВ є основною.

Нульова ставка ПДВ застосовується лише для «пільгових» товарів.

За ставкою 7% оподатковуються операції з [11]:

- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва та застосування в Україні і внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволені для надання на ринку та / або введення в експлуатацію і застосування в Україні;
- постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та / або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я;
- постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів;
- постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проєктів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках та заповідниках, відвідування їх територій та об'єктів відвідувачами;
- постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб з порушеннями зору та осіб з порушеннями слуху;
- постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями та подібними засобами тимчасового розміщування.

За ставкою 14% оподатковуються операції з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікуються за окремими кодами УКТ ЗЕД, визначеними п. п. «г» ст. 193 ПКУ [11].

Висновки. Отже, механізм формування зовнішньоторговельних цін обумовлений їхнім економічним змістом і специфікою складових, які чітко регулюються чинним законодавством. Однак, попри чіткість визначення основних складових, на формування цін-продавця (експортера чи імпортера) впливають договірні умови, які погодили між собою суб'єкти зовнішньоекономічних відносин відповідно до правил Інкотермс. Останні мають на меті «спростити життя» учасникам внутрішніх і міжнародних торгових операцій та містять детальний опис розподілу умов відповідальності між покупцем і продавцем щодо вантажу та його доставки на зовнішньому ринку.

Список використаних джерел

1. Алавердян Л. М., Романенко О. В. Сучасні реалії та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України з іншими країнами світу. *Ефективна економіка*. № 4. 2019. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.4.53>
2. Далик В. П., Дуляба Н. І. Зовнішня торгівля України: реалії та перспективи розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 7. Ч. 1. С. 110-113.
3. Мазаракі А. А., Мельник Т. М. *Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі*: монографія. К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2010. 548 с.
4. Осацька Ю. Є., Зінченко О. М. Міжнародна торгівля: сучасний стан та перспективи розвитку. *Молодий вчений*. 2016. № 12(39). С. 814-817.

5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
6. Ангелко І. В., Лех І. А., Печериця І. Б. Сучасний стан відкритості національної економіки України. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*. 2020. № 3(282). С. 21-24. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-3-4>
7. Зовнішньоекономічна діяльність. *Державна служба статистики України*: сайт. 2021. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 р. № 5007-VI. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text>
9. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n2269>
10. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.1998 р. № 330-XIV. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text>
11. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Законодавство України*: сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n4379>
12. Громов О. Інструмент заохочення промислового розвитку. *Урядовий кур'єр*. 12.02.2021. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/instrument-zaohochennya-promisloвого-rozvitku>

References

1. Alaverdyan, L. M., & Romanenko, O. V. (2019). Suchasni realiyi ta perspektyvy rozvytku zovnishn'oyi torhivli Ukrainy z inshymy krayinamy svitu [Modern realities and prospects of Ukraine's foreign trade development with other countries of the world]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.4.53> [in Ukrainian].
2. Dalyk, V. P., & Dulyaba, N. I. (2016). Zovnishnya torhivlya Ukrainy: realiyi ta perspektyvy rozvytku [Ukraine's foreign trade: realities and prospects of development]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 7(1), 110-113. [in Ukrainian].
3. Mazaraki, A. A., & Melnyk, T. M. (2010). Rehulyatorna polityka u sferi zovnishn'oyi torhivli [Regulatory policy in the field of foreign trade]. Kyiv: KNTEU. [in Ukrainian].
4. Osatska, Yu. Ye., & Zinchenko, O. M. (2016). Mizhnarodna torhivlya: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku [International trade: current status and development prospects]. *Molodyy vchenyy – Young scientist*, 12(39), 814-817. [in Ukrainian].
5. Pro zovnishn'oeconomichnu diyal'nist' [About foreign economic activity] (1991). Law of Ukraine, adopted on 1991, Apr 16, 959-XII. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> [in Ukrainian].
6. Anhelko, I. V., Lekh, I. A., & Pecherytsya, I. B. (2020). Suchasnyy stan vidkrytosti natsional'noyi ekonomiky Ukrainy [The current state of openness of the national economy of Ukraine]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky – Bulletin of Khmelnytsky National University. Series: Economic Sciences*, 3(282), 21-24. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-3-4> [in Ukrainian].
7. Zovnishn'oeconomichna diyal'nist' [Foreign economic activity] (2021). *State Statistics Service of Ukraine*: Website. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
8. Pro tsyny i tsinoutvorennya [About prices and pricing] (2012). Law of Ukraine, adopted on 2012, Jun 21, 5007-VI. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text> [in Ukrainian].
9. Mytnyy kodeks Ukrainy [Customs Code of Ukraine] (2012). Adopted on 2012, Mar 13, 4495-VI. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n2269> [in Ukrainian].
10. Pro zakhyst natsional'noho tovarovyrobnyka vid dempinhovoho importu [On the protection of domestic producers from dumped imports] (1998). Law of Ukraine, adopted on 1998, Dec 22, 330-XIV. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text> [in Ukrainian].
11. Podatkovyy kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine] (2010). Adopted on 2010, Dec 02, 2755-VI. *Legislation of Ukraine*: Website. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n4379> [in Ukrainian].
12. Hromov, O. (2021, Feb 12). Instrument zaokhochennya promysloвого rozvytku [Tool for promoting industrial development]. *Uryadovyy kur'yer – Government courier*. Retrieved from <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/instrument-zaohochennya-promisloвого-rozvitku> [in Ukrainian].

Anhelko I. V., Lekh H. A., Shparyk Kh. V., Danylo S. I. Economic content of foreign trade prices and the mechanism of their formation.

The article highlights the main trends of the current state of Ukraine's foreign trade in terms of exports and imports of goods and services. It is noted that in the current conditions of globalization, foreign economic activity is one of the necessary conditions for maintaining sustainable economic development of the country, increasing the welfare of its population, improving the quality and standard of living. The commodity structure of foreign economic activity of Ukraine is characterized. It is proved that the structure of Ukraine's foreign economic activity is dominated by commodity orientation. Thus, in the total value of exports, goods occupy more than 80%, in the total value of imports –

more than 90%. It is generalized that despite the socio-economic instability, the current state of Ukraine's foreign economic activity remains at a fairly high level, which causes its close dependence on changes in external conditions. It is substantiated that the central role in determining the total volume of exports and imports of goods and services is occupied by the issue of pricing. The economic content of foreign trade prices through the prism of the main types of foreign economic transactions is highlighted. It is proved that the mechanism of formation of foreign trade prices is due to their economic content and the specifics of the components, which are clearly regulated by current legislation. At the same time, it is determined that the mechanism of formation of foreign trade prices in the implementation of export and import operations is excellent, due to their economic content and the specifics of the operations themselves. The main components of export and import prices are considered. A detailed description of the individual components of prices is given. It is generalized that despite the clarity of the definition of the main components, the formation of seller prices (exporter or importer) is influenced by contractual terms agreed between the subjects of foreign economic relations in accordance with the rules of Incoterms. In fact, the latter are intended to «simplify» the lives of participants in domestic and international trade transactions and contain a detailed description of the distribution of terms of responsibility between the buyer and seller for the goods and their delivery in foreign markets.

Keywords: foreign economic activity, foreign trade, export, export price, import, import price.

Анжелко Ірина Володимирівна – кандидат економічних наук, старший викладач кафедри економіки і маркетингу Навчально-наукового інституту підприємництва та перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка» (e-mail: iryna.anhelko@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2098-9170>).

Anhelko Iryna Volodymyrivna – Ph.D. (Econ.), Senior Lecturer of the Department of economics and marketing of the Academic Institute of Business and Advanced Technologies of the Lviv Polytechnic National University.

Лех Галина Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри історії України, економічної теорії та права Національного лісотехнічного університету України (e-mail: gala1960@ukr.net, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5462-5335>).

Lekh Halyna Andriyivna – Ph.D. (Econ.), Assoc. Prof., Associate Professor of the Department of history of Ukraine, economic theory and law of the National Forestry University of Ukraine.

Шпарик Христина Володимирівна – кандидат економічних наук, асистент кафедри політичних наук (програма «Етика-Політика-Економіка») Українського католицького університету (e-mail: kh_kyrylych@ukr.net, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9896-2392>).

Shparyk Khrystyna Volodymyrivna – Ph.D. (Econ.), Assistant of the Department of Political Sciences (Program «Ethics-Politics-Economics»), Ukrainian Catholic University.

Данило Світлана Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності Ужгородського торговельно-економічного інституту КНТЕУ (e-mail: kveta_utei@ukr.net; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3300-7172>).

Danylo Svitlana Ivanivna – Ph.D. (Econ.), Assoc. Prof., Associate Professor of the Department of Merchandise and Business of the Uzhgorod Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics.

Надійшло 20.06.2021 р.